

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadónak... itvéve:	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . 3 > — >	Vidékre postán szállítva:
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . 5 > — >
Helyben házhoz hordva:	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . 4 > — >	Egyes szám ára 4 kr

Az igazságügyminiszter beszámolója.

Magyarország igazságügyminisztere Pünkösdi vasárnapján megjelent Dunaszerdahelyen választói között, hogy beszámoljon s illetőleg gyertyát gyújtson a kormány és az országgyűlés tevékenységének dicsőségére.

Minden jól ment. Kitünő rendezés mellett a fogadtatás, mint a liberális sajtó meséli, impozáns volt. Zászlódisz diadalok, fehérbe öltözött leányok, a jövő anyakönyvvezetők és helyetteseik ünnepi beszédei, ezek voltak a fogadtatás programrészletei. Egyszóval a divatos dolgokból épen semmi sem hiányzott.

Legföljebb csakis az volt a baj, hogy a fényes ünnepeltetésnek, maga a miniszteri beszámoló beszéd, aligha volt egészen megfelelő. Készséggel elismerjük, hogy ez korántsem a miniszter egyéniségén s jeles tulajdonságain mult, hanem a jelenlegi körülményeknek fátuma.

Azonban hadd lássuk hát a beszéd tartalmát, s különösen annak kimagasló részleteit.

Igazán nehezünkre esik elhatározni, vajjon szerénységnek, vagy önérzetnek, vagy épen önhiúságnak, avagy pedig gúnyos kritikának jellemezzük-e azt, midőn a miniszter megköszönte választóinak bizalmát, mely alkalmat adott neki arra, hogy az utolsó évek nagy reformalkotásaiban (?) személyesen és közvetlenül részt vehetett.

Föl vagyunk mentve a magyarázattól, mert hiszen a miniszter világosan kimondotta, hogy ezek a nagy reformalkotások nem más, mint az egyházpolitikai, részben egész, részben csonka törvények. S azt is hozzátette, hogy ezek vannak hivatalva arra, hogy az országban a békét és a fejlődést megállapítsák. (?)

Hát hiszen ez az a betanult régi nóta, melyet a mai liberális világban uton-utófélen füttyörésznek és kintornáznak.

El sem is vitatjuk a jóhiszeműséget, hogy a miniszter csakugyan így hiszi, s a jelenvolt hallgatók is bizonyosan így hiszik? De mi nem hiszszük!

Továbbá a miniszter szükségesnek tartotta hangsúlyozni, hogy tagadni nem lehet, hogy az egyházpolitika a kormánynak és a törvényhozásnak igen sok idejét vette igénybe. De azért nem lehet azt mondani, hogy minden egyéb reformokat egészen kiszorított volna.

Lám ott vannak a telepítés, a mezőgazdaság és a mezőrendőrségről szóló törvényalkotások.

Ott vannak a fizetési meghagyásokról, valamint a sommás eljárásról szóló törvények.

S ott van, a mi még csak lesz, az örökösödési törvény!

Ennyiből áll a mult időknek nagy érdeme. A mi pedig a jövőt illeti, a kormány minden erélyvel végre fogja hajtani a már meghozott egyházpolitikai törvényeket.

Azonfelül a közigazgatási reform megvalósítására törekedni fog.

S azonfelül a gazdák érdekeit a szíven viseli.

Különösen mint igazságügyminiszter rajta lesz, hogy a kuriai bíraskodásról szóló törvény is mielőbb létesüljön.

S ezt a jó akaratát mi is elhiszszük, már csak a »kancel-paragrafus« miatt is!!

Minden jól ment. A jelenvolt hallgatók nem voltak kíváncsiak, s a miniszter a fennebbieken túl nem volt tulságosan őszinte.

Például senki sem kérdezősködött a Bánffy-Agliardi-Kálnoky-Goluchowsky ügyekben elkövetett minuendo-licitáció részletei felől.

S így a miniszter sem jutott abba a helyzetbe, hogy ebben a tárgyban a kormány és a liberális párt nevében dicsekedhessék!!

X.

Az Emke történetéből.

— Visszaemlékezés az aligmultra. —

Talán jogom van nekem is megemlékezni arról az időről, amikor az E. M. K. E. a megalakulás nehézségeivel küzdött, mikor Sándor József és Haller Rezső a magyarság pusztulását fájlalva, riadót fúvott és nagy Magyarországon alig hallotta meg valaki.

Mert úgy voltunk akkor is mint ma a fővárossal, hogy a szerény vidéket nem érdemítették figyelemre az irodalmi körök, a fővárosban szerepet találó fiatal írók a régi példáján haladva, az egyszerű vidékieket még egyszerűbben lenézik.

Hát ez történt akkor az Erdélyrészi Köz-művelődési Egyesület alakulásakor is.

A főváros lapjai alig emlékeztek meg róla, egy-egy lenéző mosoly rándulhatott az arcokra, mikor a partikulárizmussal vádolt erdélyiek előállottak, hogy ők is tenni akarnak valamit a magok érdekében — a magyarság érdekében.

Az a szürke Sándor József, a megalakulás vezére, a titkár, riogató hanggal járt szerte az országban, de hát kiolvassa a kolozsvári lapokat!

Olvastam én, olvasnom kellett, mert szerkesztő valék, a »Szabadság« szerkesztője s az a lelkes hang, amivel a kolozsváriak reánk hatni törekedtek, hatott reám is és néhány társamra.

Én sem mulasztottam el megfujni a riadót itt Nagyváradon és csakugyan hatottam is.

Hatottam,

Rácz Mihály főjegyző, Papp János gazdasági tanácsnok, Bordé Ferencz fogalmazó, Herczegh János irodaigazgató, Angyalffy Arisztides város gazda, Leitner Lajos kéményseprő, Vitalis György postahivatalnok, és én átmentünk Kolozsvárra az E. M. K. E. közgyűlésére.

Érdemem is volt, mert a kedvezményes vasuti jegyet én osztogattam ki, hát olcsóbban utazhattunk mint más emberfia.

A közgyűlésen megjelentünk.

Egyszerű szürke emberek mindannyian, kik feltűnést kelteni nem is szádékoztunk és mégis minő feltűnést keltettünk!

Feltűnést keltettünk akkor, mikor az EMKE tagjaiul beiratkoztunk és neveink után utánna tettük lakóvárosunk nevét: Nagyvárad!

Egyszerre szétterjedt a gyűlésben az a hír hogy nagy Magyarországból is vannak itt és pedig számosan, n y o l e z a n! nagy szám volt ez akkor, hiszen nem akarta tudni senki sem

itt e hazában, hogy mit akarnak azok oda át a Királyhágón tul.

Mi, nagyváradiak, tudtuk, mert érezzük su lyát annak a nyomasztó sulynak, ami egyik szélével reánk nehezül, a Királyhágón tuliakat pedig nyomja egész tömegével.

De hát nem csak mi jelentük ott meg, hanem megjelent Hegedüs Sándor országgyűlési képviselő is, ő az tán buzdító beszédet tartott, hanem az ott ak ezt nem vették olyan nagyra, mivel K^{irályh}ágón tuli képviselő volt.

Amde megjelenl ott Kossuth Lajos levele is egy alapítványnyal, lánglelkének erejével, ékes szólásának néma, de örökkön égő jelzőivel, gyújtott, hatott, elragadott mindenkit, de legjobban elragadta Sándor Józsefet a titkárt, ki aranyórját és aranylánczát a gyűlés asztalára tette, hogy az egyesület javára értékesítsék.

A gyűlés végeztével Haller Rezső elnök hozzánk jött, és kijelentette, hogy mindnyájunkat szeretne ebédre meghívni, ezt azonban szerény körülményei és nem nagy háza nem engedik, felkért tehát bennünket, hogy jelöljük meg magunk közül azt, aki képviseljen az ebédnél mindnyájunkat, mire mi Rác Mihály főjegyzőt küldtük ki, és akkor ő nagy sok jelen nem levőt képviselt.

Azóta az E.M.K.E megizmosodott, hatalmas tényezővé fejlődött, és most már nagy Magyarország hírlapjai is felé fordultak, hát ideje is volt.

Dás László.

Lapszemle.

Budapest. 1895. június 6.

„Magyar Állam” szatirikus vezércikkében felszólítja a kath. ellenzéket, hogy hagyja abba a harcot a liberalizmus, kapitalizmus és sovinizmus ellen, és akkor bizonyára »leborulatik — Bánffy által — a főpapság lángoló szeretetének látszatja előtt.» Tehát térjünk meg, mig — nem késő.

„Hazánk”. Az országosan fellépett sertésvészről ír vezércikket és a mezőgazdaság jelenlegi helyzetét tarthatatlannak mondja. Űtött a tizenkettedik óra: az országos gazdakongres-

szus tárgyalásaira a sertésvész csattanós befejezésnek bizonyult. Mintha a gazdaközönség előre érezte volna az újabb csapást, oly erélyesen szólalt fel gazdasági politikánk és a kereskedelmi szerződések ellen. Tisza Istvának és Matlekovits Sándornak a külföldi forgalom és a »Balkán kihasználása» című ideáit ostromozza és kérdi, hogy hol van most a németországi sertéskivitel? Beeresztettünk az országba 280.000 darab szerb és román sertést és hogy hizlalhassuk a konkurrencziát teremtett állatokat, beengedtük az országba két millió métermáza román és szerb kukoricát is. A behozatalnál leengedtük a vámtarifát és nekünk megemelték, kifelé. Érdekes statisztikai adatokkal mutatja ki, hogy nekünk nincs szükségünk a németországi sertéskivitelre, de igenis feltétlen szükség van arra, hogy a román és szerb sertések behozatalát tiltsuk meg, annyival inkább, mert a mostani sertésvész is Romániából került Kőbányára.

„Pesti Hirlap” vezércikke a kongruáva foglalkozik. Erdemleges dolgot nem mond semmit, de annál több alaptalan ráfogást. Maga beismeri és bevallja, hogy a segítséget a válásalap és a nagyobb egyházi javadalmasok adják. — az államkincstár pedig semmit, — de azért persze a kormánynak köszönhető az egész, a néppártot esináló papság pedig hálátlan. Az a frázis pedig, hogy a főpapság soha jószántából nem segített az alsó papság sorsán, — a liberalizmust jellemző alaptalan ráfogás.

„Budapesti Hirlap.” Egyesült magyarok cím alatt az Emke közgyűléséről ír, mint ahol Atilla és Árpád unokái frigyben találkoztak. A mit a nagy politikusok nem láttak, kik ez országban uralkodtak, megsejtette a nemzet s megalapította az Emkét. A jelenlegi közgyűlésen a miniszterek s a volt miniszterek közül sem volt ott senki, az országgyűlés két házában, s az akadémiák elnökei sem voltak ott. A kormányt és a szabadelvű pártot csak is Berzevicsy Albert és Dániel Gábor képviselték. De azért elegenden voltak ott. S munkájok többet ért, mint a politikai veszekedés a képviselőházban. Berzevicsy a czélt a nemzeti iskoláztatással kívánja elérni. Senki sem vonhatja kétségbe, hogy ez nem mellőzhető. De ez az állam feladata, a társadalom csak segélyt nyújthat. S mégis igaza van Bethlen Gábornak, hogy az Emke többet tesz a magyar közművelődésért, mint az állam, s illetőleg a kormány. Másrészt Apponyi Albert a nemzeti egységet hirdette, s panaszolta, hogy az uralkodó politikai áramlatok háttérbe szorítják a nemzeti eszmét s a magyar nemzeti

állam megalkotását akadályozzák. Igaz-e ez? feleljen a szabadelvű párt, mely az egyházpolitikát csinálta. Különböben maradjon az Emke minden politikai érintéstől tisztán, s munkáját a magyarok Istene segítse, s vezetőit éltesse.

»Egyetértés». Erdély Sándor igazság ügy miniszternek a dunaszerdahelyi választó kerületben megtartott beszámoló beszédéről ír. A kormány jövődöbeli feladatairól s külön a maga szakmájához tartozó teendőkről szölt, felelevenítette, hogy a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat a kiküldött bizottság előtt van és bármikor napi rendre tűzhető. Erre nézve szóról szóra azt mondotta: »Ez a törvény a választások tisztaságát fogja biztosítani, a mi első sorban és legfőképen a mi pártunknak, a szabadelvű pártnak érdekében fekszik. — En tehát egész erőmből törekedni fogok arra, hogy ebből a törvényjavaslatból mielőbb törvény váljék.»

A beszámoló beszéd többi része olyan állításokat és kijelentéseket foglal magában, melyeknek igazságához alapos kétely fér.

»Nemzeti Ujság.» »Nemzet és társalom» cím alatt foglalkozik azzal a kérdéssel, melyet gróf Apponyi Albert az emke jubileumi közgyűlésén felvetett. És ugy találja, hogy Magyarországon szétbomlott a társadalom, fokokint jobban gyengül az állam. A hanyatlás és pusztulás kézzelfogható. E fölött többé senki senki sem vitatkozik, de ugy látszik, mintha az ország még nem tartaná elérkezettnek az időt, hogy törődjék a bajnak orvoslásával. Reményli, hogy nagyon közel van az idő, midőn a nemzetet felveri mely lehangoltságából az a kérdés, mely gróf Apponyi ajkairól elhangzott.

»Magyar Hirlap». A delegációkról ír. Reflektál arra, hogy megint szólnak a hírek a főbb kiadásokról, s a közvélemény hasztalanul várja a czáfolatot. Bizonyára a monarchia védképességének fenntartása szent czél. De azért sok tekintetben évről-évre szaporodnak az aggodalmak. A hadügyi kormány soha sem bánt velünk kellő komolysággal és kötelességtudással. Most is hírlik, hogy az ismétlő fegyverekre nem 9, hanem 20 millió kell. Itt az ideje követelni, hogy legalább tiszta bort öntsön a keserü pohárba.

»Nemzet». Konstatálja, hogy az a körülmény, hogy az Emke és a bukaresti román liga közgyűléseit szinte egy időben tartották, nem véletlen találkozás, hanem a ligának tüntetése a magyar nemzeti érdekek ellen. Hang-

A „TISZANTUL” TÁRCZÁJA.

Gizella. *)

— A »Tiszántul» eredeti tárczája. —

Írta: Julius.

Életem történetét hogyan kezdjem? — Mily boldog is a gyermek, ki a szép természet ölében él, édes örömeiben ringatja magát, boldog, mert nem ismeri a világot. A világ dicső előtte. Istennek a természet ragyogó pompájában élő teremtményei, a természet csodái és titkai rejtélyes talányként lebegnek előtte.

Az én történetem nagyon egyszerű s mégis oly különös. A kelő tavasszal, az ébredő liliumokkal, csak életre keltem én is. S a nevető rózsaszínű vándorfellegekkel, mindjárt tovaszálltam én is. Napkeltétől napnyugtáig, hegyen-völgyön keresztül gondtalanul, vígan kergetém a sok csapongó lepke serget s ha elfogám a kis bohókat, örültem, ha egyet újra szabaddá tevék. Hadd legyen — így gondolám — szabad, mert érzém, mily mondhatatlan édes érzet, mig a szív, a lélek is szabad.

Soká folyt így életem. Csöndes, szelid öröme s gyermek álmok közepette. Amde addig kergetém a bimbóról-bimbóra szálló esalfa lepkét, a rózsaszállnak forró szerelmet hazudozó méhikét — mig a gonosz méhikének mérges fullánkja megsebzett!... Megsebzett ugyan, de

*) Mutatványul a »Gizella» című naplótöredékből. Írta Julius. Ara egy korona. Negrendelhető Bázár Gyulánál Nagyváradon, nagykörös-utca 537.

most az egyszer nem hazudott, mert szerettem s vizontszerettem.

S ah! én édes szép világom, ékes menyországom, hová hitvány földi gondolat már föl nem hathatott, egyszerre csak elborult és rideg bőrtönömmé változott. Az életnek vidorsága, a létnek tiszta, igaz öröme szívemből messze távozott. A rut, kegyetlen szörnyeteg, minék neve balsors avagy végzet, befödözé, beborítá tövissekkel ifjuságom álmainak rózsás utjait.

Többé nem kérdem a kis madártól, fütől-fától és bucsuzó napsugártól: holnap boldog lesz-e? Mert a szárnyaszegett kis madárka, búsan csiripolja: soha, soha! A letaposott, elhervadt fü, fa, virag — haldokolva, búsan sóhajta: soha, soha! Es a futó ábrándfelleg után — boldog ifjuságom tépett foszlányai után — most szívszakadva, epedezve, ah hiába kapaszkodom!

Élet, élet, óh mi vagy te, örök rejtélyű csodás ígézet? Milliók áldva s — átokkal illetik neved. Milliók neveznek mondatatlan öröm — s keservnek. Álom, röpke álom vagy valóban — így tusakodom — miből keserves a szörnyü ébredés. Elillanó sóhaj, melynek mélabús akkordjait visszadöngik egy pár deszkaszálra zuhogva hulló siri göröngyök...

Es a nő? Sorsa kegyetlenebb. Szeretni, meg szenvedni, folyton reményleni, folyton a csalódás feneketlen örvényébe esni, végül egyre buzgón imádkozva halni meg: ez már a misorsunk. Van-e ki hiszi? Tudom, hogy van még, aki hiszen s talán titkon már sokat is szenvedett.

Midőn így tépelődöm, hanykolódva, kinok

között vergődve, mint a hajótörött a háborgó tenger partján hajója romja felett letiporva, össze-vissza marezangolva, félig holtan, elhagyottan, árván, egyedül, — ime, a magasból egy csodaszép búbajos angyal száll alá, szende égi fény közt s rám hajolva, égő homlokomat simogatva, szívem nagy, nehéz sebére gyógyító balszamat csepegtet s így szölt hozzám:

Eszmélj kedvesem — én megmentelek. Ne csüggedj — ifju vagy! Ifjuságod s szived gazdagsága minden vagytonod. Am ezek még mindig kincseid. A fiatalság kincsed, melyen a gonosz erőt sohsem vehet, üljön bár diadalt egész világ felett. Vigasztalódjál! Sebed begyógyul és még boldog lehetsz. Csak szeress tovább. Szeretni, csalódní és utolsó lehelletig ajkainkon a szeretett lény nevével halni meg: ez már a mi sorsunk. A hit, remény és szeretet nevében mondom én! En, minden szenvedők és elhagyottak égi nemtője! Neve — Gizella!...

S egy érintésére meggyógyulék. Nincs a napnak perceze, melyben őt ne áldanám. Vele vagyok éjjel-nappal, gondolatban és álmomban szüntelen. Hallom szárnya suhogását, látom fonséges alakját, amint leszáll szenvedő szívem hajlékába —

Nem mindig boldog ki lángolón szeret s a kedves lénytől viszont szeretettet. Ezen körülmény is fölmerül az életben, mely szerelmi vágyaink elé akadályt gördítve, épen szerelmünk nagysága miatt, a legboldogtalanabb halandóvá tehet bennünket s azon kevés menynevei pillanatokat, melyeket mélyen érző szí-

sulyozza, hogy a mit e liga napról napra elkövet a nemzetközi jog állandó és súlyos megsértése. Azután áttér a román nemzetiségi politikára. Az eddigi követelésekre, melyek a magyar államegység megbontását célozzák, csak az lehet a válasz, hogy bele nem egyezhetünk. De vannak pontok, ahol találkozhatnánk. A kibékülés kívánatos és semmi gát sincs ellene. De a kiegyezésre mi nem nyújthatunk új alapot, ez csak a románoktól volna várható. Ejsék el tuzó követeléseiket. S mert ez alig remélhető, tovább fog folyni a harc, a legbékésebb, a legáldásosabb, a kultura fegyvereivel.

»Pesti Napló.« Hosszasan ír az állami közigazgatásról. Cikkében reflektál Apponyi gróf és Ugron Gábor magatartására nézve, melyet a politikai kérdésben elfoglaltak és azt mondja, hogy a szegény Grünvald Bélát az erős centralis hatalomtól duzzadó állam álmódóját, másodsor temették el Székely-Udvarhelyen a nemzeti és anyapárt vezérei.

»Magyarország.« Pancsova és Duna-szerdahely cím alatt a két miniszteri beszámoló beszédét bírálja. Mind a két beszéd elszomorító. Szomorú a keret szomorú a tartalom, s igen elszomorító az ujjongás, mely a miniszteri semmit mondást fogadja. Egyszermind egy nagyon veszedelmes tünet az, hogy kezdeményezve van ezen a téren a nagy jel-szavakkal való dobálódzás, s a tartalmatlan ezerszer ismételt frázisok használata. Ha a közvélemény az ilyeneket helyeselni fogja, a politikai érettségnek az gyenge bizonyítványa lesz. Ha pedig a választók visszautasítani fogják, akkor az uralkodó politika nagy forduló elé jutott. A szabadelvű párti képviselők beszámolóit ezen okból érdeklő várhatók. Ettől függ valljon, politikai tényező-e még nálunk a frázis.

Tanulmányok a házasságkötésről és az anyakönyvvezetésről.

Köztudomású dolog, hogy az igazságügy-miniszterium megbizta Stehló Kornél kiváló jogtudóst hogy Németországban a polgári házasságok megkötése körüli eljárást valamint az anyakönyvvezetést tanulmányozza.

vünk mámorában örökké tartó boldogságnak hívénk, gyötrelmes napok seregével fizeteti vissza

E szomorú valóságot én magam is kinosan tapasztalom.

A gondatlan ifjúkor ígésző álmait közt a legbájosabb alakban tűnt elő vidám jövőmdm.

Ah, és mily borús lett az! — De azért ne kárhoztassuk, sőt áldjuk azon kört, ártatlan, boldog, költői korát az életnek, melyben oly szép a világ, mint mosolygó tavasszal a viruló természet; az emberek jók mint az angyalok; nincs viharos ég, nincs balesetek komor előérzése s magának a szerencsétlenségnek is megvannak bájai, meg a fájdalomnak is mosolyai; az emker virágokkal teli kehely, melyben ezer különféle növény egyesülvén, a mérgesek is jóknak s illatosnak tűnnek föl.

Miért nem tart e kor örökké? vagy legalább miért nem hosszabb? —

Oh mi szép volna az élet, ha a férfi kor tapasztalatai, az aggkor komoly emlékei meg nem fosztanák a szellemet virágaitól, el nem borítanák a szív derűjét, el nem lankasztanák a test vidorságát. — De hiszen akkor mennyé válnék a föld s édené az élet. Nem lenne pályafutás, melylyel babérért küzdjön a halandó. Az ember megszűnnék lenni az, a mivé alkotott.

Az ígésző álmokat, mint a kikelet himporos virágait a forró nyár, szétosztatja a komoly férfikor; rideg valóság lép azok nyomába s csak egy van, mi fennmarad azokból az aggastyán sirjáig: a kedves emlékezet.

A megbizott tapasztalatait közzétette egy igen érdekes füzetben, melynek tartalmából reprodukáljuk a következőket.

*

A m. kir. igazságügyi miniszter a házassági és anyakönyvi törvény végrehajtása alkalmából készített rendelethez szükséges tanulmányozás céljából engem is kiküldött Németországba.

Berlinben jelenleg van 17 anyakönyvi hivatal, a legkisebbnek a lélekszáma 73,533, a legnagyobbé a VI-iké 130,306. Minden hivatal élén van egy anyakönyvvezető és egy néki koordinált helyettes, ki önállóan ügyködik.

A kezelés Berlinben rendkívüli pontos és külsin tekintetben is megfelelő, dacára annak előfordulnak szabálytalanságok és oly kiigazítások, a melyeket a törvény meg nem enged. Sok kiigazítást láttam a lap szélén is, a mely a felek által nem volt aláírva és midőn az anyakönyvvezetőt emiatt megkérdeztem, azt mondta, hogy ez náluk így szokásos.

Az anyakönyvi hivatal Berlinben a városnak rengeteg pénzbe kerül. A város fizeti az anyakönyvvezetőket, a helyetteseket, a személyzetet, adja a lakást, fűtést, világítást és a nyomtatványokat az anyakönyvi és kivonati blanketták kivételével. Egy anyakönyvvezetőnek a fizetése 4000—4500 márka, a helyettesé 3000—3900 márka; a szolgálók 960—1080 márka. Az irnoknak 3—4 és fél márka napidíjat illetve 100—160 márka havi fizetést kapnak. Az összes kiadás kitétt 1893-ban 275.160 márkát. Ebből megtérült díjakban 24.660 márka, a városnak tehát 1893-ban belekerült az anyakönyv 250.500 márkába. 1894-ben a kiadás volt 275.960 márka, a bevétel 24.660, a többlet kiadás tehát 251.300 márka.

A központból elmentem a VI. kerületi anyakönyvi hivatalba. A hivatal a városi épületben van elhelyezve. Kívülről a porosz állami címer körül felírás: Königl. preussisches Standesamt für den VI. Bezirk Luisenstadt II. und Neu-Koelln. A helyiség négy elég csinos szobából és egy előszobából áll. Az előszobától jobbra van egy kis városzoba néhány székekkel jobbra a Standesbeamter 3 ablaku hivatalos helyisége, a melyben az ő íróasztala és az az asztal áll, a melynél a házasságkötéseket végezni szokták. A butorzat a lehető legegyszerűbb. Az íróasztal előtt és mellette egy szék és egy kis állvány. A házasságkötési asztal négyzetletű, zöld posztóval van bevonva, körülötte áll néhány nádszék. A szoba egyedüli

Midőn az emberek megszűnnek angyaloknak látszani, midőn a fájdalomnak eltűnt mósolya s csak kinja marad, midőn a sors fűrgetegei letarolják életreményeinket: akkor te vagy őh emlékezet! — mely földidézve a serdülő évek bájos képeit, a mult kellemeivel édesít meg a jelen keserű pillanatait. — Légy áldott serdülésem boldog kora! Te enyhítet ezután férfi- s ha jönni fognak: aggréveim napjait.

Miért nem derül ki soha többé e sziv terhes fellegeikből, melyeket forró érzelmei torlaszoltak reá? A te emlékezeted lesz egyedül azon napsugár, mely koronkint át fog törni azokon, megvizsgálni pillanatokra a kesergőt, hogy gyötrelmeinek tengerében el ne merüljön.

Mintha most is látnám. Mint szállt ő hajlékról-hajlékra és utánna száz meg száz ajak zengett hozannát. Nyomában üdv és áldás fakadt. Bár fakadna most is! Hisz' újra élni, azaz remélni, tűrni és szeretni most is csak ő általa tudok! — — —

E három szóban foglaltatik történetem.

Apróság.

* **Alapos elővigyázat.** A professzor ur két esernyővel megy sétálni. Megszólítja egy ismerőse:

— Ugyan kedves professzor ur, miért visz két ernyőt is magával?

— Hogy akkor is legyen, ha elvesztem az egyiket.

disze két falitükör és egy szép kályha. A király arczképének sem itt, sem a többi berlini anyakönyvi hivatalokban nyoma nincs; midőn e felett csodálkozásomat kifejeztem és gáncsoltam azt, hogy a falak oly koparak, azt felelte a városi tisztviselő: »Ja sehen sie, es wäre ja sehr schön, aber det wörde der Stadt 20.000 mark kosten, und det bringen wir net auf.«

Az anyakönyvek ugy első, valamint másod példányra kemény borítékba van kötve. A hirdetési jegyzőkönyvek és egyéb okiratok külön borítékokban gyűjtetnek és azok, a melyek a félnek vissza nem adatalnak, esetről-esetre, a borítékhoz hozzá lesznek fűzve. Az azonosság igazolására szolgáló okiratok nem lesznek visszatartva.

Miután az anyakönyvek különösen Berlinben szerfelett sok helyet foglalnak el, a felügyelő hatóság néhány év előtt kérdést intézett az anyakönyvi hivatalokhoz, nem lenne-e célszerű a mintákat egyszerűsíteni és valami rövidítéseket létesíteni. A VI. kerület könyvvezetője ki is dolgozott egy tervezetet, a melynek célja a blanketták egyszerűsítése és rövidítése volt, de a dologból nem lett semmi, mert a kormány a jelenlegi rendszerrel meg van elégedve és újításra nem gondol.

A német anyakönyv tudvalevőleg jegyzőkönyvi alakban van felvéve. Ezen rendszer előnye, hogy a megtörtént bejelentés illetve házasságkötés hű képét adja és hogy beszurások egy könnyen nem lehetségesek, hátránya, hogy kevésbé áttekinthető, és hogy a jegyzőkönyvi minta kitöltése nagyobb intelligenciát és gyakorlottságot igényel.

A tabelláris alaknak, a mely egyházi anyakönyveinknél van elfogadva, nagy előnye az áttekinthetőség és a kitöltés könnyüése.

Még mielőtt elutaztam, fölvettem illetékes helyen a kérdést, nem volna-e célszerűbb, ebben a dologban egyszer a németeket nem utánogni és a mennyire törvényünk megengedi, a tabelláris alakot megtartani. Az eszmét illetékes helyen felkarolták, és most már az új magyar anyakönyv a jegyzőkönyvi alakot megtartva, a jegyzőkönyvi és tabelláris rendszernek egy szerencsés kombinációja folytán, a melynek az ügyes kivetele főleg dr. Tóry Gusztáv igazságügyminiszteri osztálytanácsos érdeme, a jegyzőkönyvi és tabelláris alak minden előnyeit egyesíti és kétségtelenül tökéletesebb lesz akár a németnél, akár a francziánál.

A mint már a fentebbiekből kitetszik, a porosz közigazgatás az anyakönyvvezetőre sok teendőt hárit. Igen sok az írni való és nem esoda, ha a nagyobb anyakönyvi kerületek vezetői, ugy a hogy lehet, segíteni iparkodnak magukon.

Berlinben, a hol minden hivatalban naponkint 10—15, sőt több házasságkötés fordul elő és egyáltalában a nagyobb városokban ugy csinálják a dolgot, hogy a házasságkötéseket az első példányba az aláírások és a tanuk nevének kivételével az összes kitűzött házasságkötésekre már a megelőző napon vezetik be. A házasságkötés alkalmával aztán csak a tanuk neve, állása és lakása lesz pótolva és a bejegyzés alá lesz írva. Ha aztán a kitűzött házasságkötések közül egyik vagy másik elmarad, Berlinben a megfelelő lap ki lesz metszve és a metszés után visszamaradt csonkja gummi arabikummal az előző laphoz lesz hozzáragasztva. Ez persze csak úgy lehetséges, hogy a bevezetések számmal való megjelölését egyelőre függőben hagyják és a megmaradt bevezetéseket, melyek már aláírva vannak, jelölik meg folyó számokkal. Erre az eljárásra azt mondta a casseli főkörmányzó, hogy ez okirathamisítás és ő rögtön elcsapná az olyan anyakönyvvezetőt, a ki ilyet tenni merne.

A casseli anyakönyvvezető azt a rendet hozta be, hogy a jegyeseknek meghagyja, hogy a házasságkötés napját 24 órával megelőzőleg jelentsék be, hogy eljönnek-e és csakis az eként jelentkezőknél tölti ki előre az anyakönyvet és ha a jelentkezők közül, a mi megtörtént, mégis egyik kimaradna és később sem jelentkeznék, akkor a lap szélén megjegyzi, hogy a bejelentett esketés elmaradt és ezért a bejegyzés semmis. Ha a jegyesek később jelentkeznek, mielőtt a bejegyzés töröltetett, akkor a casseli anyakönyvvezető a már bevezetett bejegyzést felhasználja, de a szövegbe a házasság

tényleges megkötését utólag beszúrja és hogy a beszúrás utólag megtörtént, a lap szélén az aláírás előtt hitelesíti.

A berlini anyakönyvvezetők arra a kérdésemre, nem találják-e az eljárást nagyon komplikáltnak és nem volna-e célszerű az egyszerűsítés, egyhangulag igenlően válaszoltak. Nem is lehet belátni, hová fognak a dolgok ily viszonyok mellett fejlődni. Száz év múlva külön épületeket fog kelleni építeni az anyakönyvek és az irományok elhelyezésére.

Berlinben különben legújabbán a felek által a házasságkötés alkalmából beszoigáltatott iratokat a házasságkötés után mind visszaadják és másolatokat sem tartanak vissza és ezáltal is helyet takarítanak meg.

Ezt Szászországban seholy sem teszik és ha valaki az eredetit visszaköveteli, hiteles másollal kell pótolnia.

A nép több tisztelettel van Casselben az anyakönyvvezető hivatal iránt, mint Berlinben. Berlinben a külvárosi munkás többnyire toprongyos ruhában állít be. Casselben mindég a legjobb ruháját veszi fel, még akkor is, ha egyszerűen születést vagy halálesetet megy bejelenteni. Az a huszár-altiszt is, a ki előttem a hirdetésre jelentkezett, valamint a velejött tanu, egy másik altiszt. teljes parádében voltak.

A fő- és székvárosban a házasságkötést is igen chablonszerűleg és közönséges polgári szerződéskötés módjára kezelik. Az anyakönyvvezetőknek Poroszországban meg lett tiltva alkalmi beszédek tartani és midőn ennek oka iránt a casseli főkörmányzót megkérdeztem, azt hozta fel: a kormány azáltal, hogy a polgári házasságkötést a legegyszerűbb szerződési formába szorítja, azt akarja elérni, hogy a nép ne gondolja, hogy már most az egyházi esketés feleslegessé váll, azt a tudatot akarja a népben megérlelni, hogy a polgári házasságkötés az állami közeg előtt voltaképpen csak az állami rend érdekében megkivánt oly cselekvény, mely által a házasság jogilag létrejön ugyan, de ennek vallási és etikai jellege nem lévén, a felek, a kik ezt keresik a házasságkötésben, már ezen polgári aktus egyszerű jogügyleti természete által is a lelkész előtti utólagos házasságkötésre utaltassanak.

A házasságkötésnél az anyakönyvvezető a városokban rendszerint fekete frakkban jelenik meg. A falvakon legjobb kabátját veszi fel. Egyenruhája vagy hivatalos jele Poroszországban az anyakönyvvezetőknek nincs. A házasságkötésnél Berlinben rendszeren csak két tanu van jelen, néha eljönnek a szülők is. A megjelentek és az anyakönyvvezető az asztal körül foglalnak helyet, a jegyesek az anyakönyvvezetővel szemközt. Az anyakönyvvezető ezután kérdi a megjelent tanuk nevét, polgári állását és lakását (a többi adat már a jegyzőkönyvbe be van írva) és kitölti ezen adatokat.

Azután feláll és a jelenlevők is fellállanak figyelmezteti őket, hogy a házasságkötés végett jelentek meg, amiért is a törvényben előirt formákat meg fogják tartani, Azután kérdi külön a vőlegényt és külön a menyasszonyt, hogy akar-e X. Y.-nal házasságot kötni. Az igen kijelentése után valamivel emeltebb hangon kijelenti:

»Nachdem Sie Beide die an Sie gerichtete frage mit Ja beantwortet haben, erkläre ich Sie nunmehr kraft des Gesetzes für rechtmässig verbundene Eheleute«.

Azután a felek, a tanuk és az anyakönyvvezető a jegyzőkönyvet aláírják.

Az egész aktus 5 percig tartott. Megjegyzem, hogy az anyakönyvvezető előttem, mint a magyar igazságügyminiszter küldötte előtt produkálta magát, képzelhető, hogyha magára van és egy délelőtt 20 házasságkötést vezet be, még rövidebben végez.

(Vége köv.)

Nagyvárad város közügyei.

Közigazgatási bizottsági ülés.

— Junius 6. —

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap június 6-án délután 3 órakor tartotta rendes havi ülését.

Jelen voltak: dr. Beöthy László főispán elnöke alatt: Sal Ferencz kir. tanácsos polgármes-

ter, Rácz Mihály, Dus László, Sipos Orbán, Mallász József, Lázár Márton, Gyurkovits Kornél, Hoványi Géza, Mihelffy Adolf, Frankó Endre, Rádl Ödön, Mezey Mihály.

*

Előterjesztett a polgármesteri havi jelentés, melynek főbb adatai következők:

I. Közegészségügy.

Városunk közegészségügyi állapota május havában igen jó volt. A hevenyfertőző betegségek közül a roncsoló toroklob mutatkozott 11 megbetegülési, s ezek közt 4 halálessel. Örvedetes jelenség, hogy a bélhurutban a halálozás nagy csökkenést mutat; ugyanis míg a mult év megfelelő időszakában 22 gyermek pusztult el e bajban, addig most csak 10 esett áldozatul, a mi a jó ivóvíz behatásának tulajdonítható. Szegény beteg 189 gyógykezeltetett a város számlájára, dajkaságban volt 95 esemő. A mult havi népmozgalmi statisztikai adatokat lapunkban már előzőleg közöltük.

II. Állategészségügyi

Állapot általában véve jó volt, de sok bajt és kellemetlenséget okozott az, hogy az újárósi közlegelőre lépéneben fertőzés gyanujában álló tehének hajtatnak, s ezért a legelőt 14 napi zárlat alá kellett venni, mely idő alatt állati betegedés nem mutatkozván, a zárlat május 27-kén feloldatott. Biharvármegye némely helyein fellépett sertés-betegség következtében Nagyvárad területe is zár alá helyeztetett; azonban a polgármester indokolt felterjesztésére a tilalom annyiban lett enyhítve, hogy a veszmentes helyekről való felhajtás s a legeltetés megengedtetett.

III. Közbiztonsági

Állapot jó volt: nagyobb büneset egy sem, kisebb büneselvények, még pedig lopás 16, sulyos testi sértés 2, könnyű testi sértés 4, hatóság elleni erőszak 2, sikkasztás 3, szemérem elleni vétség, személyes szabadság megsértése és levéltitok megsértése 1—1 esetben fordultak elő. Letartóztatva volt 58 egyén, közülök eltolonczoltatott 44. Kihágási feljelentés 75 esetben történt nagyobb részt csavargás és koldulás miatt. Öngyilkosság és öngyilkossági kísérlet 1—1 esetben történt.

IV. Adóügy.

A közadók május havi bevétele, bár 444 frt 02 krral kevesebb folyt be, a fennforgó viszonyokra való tekintetből elég jónak mondható; befolyt pedig:

Kincstári adóban 43602 frt 35 kr.
Késedelmi kamatban 612 frt 65 kr.
Hadmentességi díjban 391 frt 70 kr.
Kamatban 3 frt 14 kr.
Bélyeg és jogilletékben 1972 frt 91 kr.
Kamatban 94 frt 61 kr.,

mely összegek a kir. adóhivatalba szállítottak át.

Törvényhatósági utadóban 1809 frt 60 kr. folyt be.

V. Iparügy.

A városi kapitányi hivatal, mint elsőfoku iparhatóság összesen 27 iparigazolványt adott ki; megszűnt 16 iparüzlet.

*

A havi jelentést tudomásul vették.

*

A tanfelügyelő jelentését, mely szerint az elemi iskolákat, tanítóképezdeket, kereskedelmi iskolákat meglátogatta, melyek közül csak az iparos tanonciskolát találta zsufolttnak, tudomásul vették, valamint a többi nagyrészt nemleges előadói jelentéseket is.

A felolvasott miniszteri leiratokat köztük az új pénzügyigazgató kinevezését s a városnak külön anyakönyvi kerületté történt beosztását tudató rendeleteket szintén tudomásul vették.

Néhány adóügy tárgyalatott még le s ezzel az ülés véget ért.

NAPTÁR.

— Junius 7. —

Péntek. Róm. kath. Róbert ap. Prot. Róbert. Gör. kel. május 26. Korpusz. Izr. Sivan 15.

Nap két 3 óra 53 p., nyug. 7 óra 33 p. Hold kelt 8 óra 26 p., nyug. 3 óra 0 p.

Jun. 9. A nagyvárad közs. polg. leányiskolai önképzőkör jótékonycélu záróünnepélye d. u. 4 órakor a megyeház disztermében.

„ **9.** A »László«-malom új részvénytársaság megalakulása.

„ **10—29.** Vizgák a főgymnáziumban.

„ **14** Nagyvárad város közgyűlése d. u. 3 órakor.

„ **15.** A megyei központi választmány ülése.

„ **24.** A »László« malom elárverezése d. e. 10 órakor a régi malomtelepen.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A nagyvárad székesegyház új főoltára.** Új, diszes főoltár fogja a mileniumra díszíteni székesegyházunkat.

Tóth István fiatal, jeles szobrászunk, a ki a Sz. László szobrot is készítette, van megbizva az új főoltár felállításával. Tegnap reggel érkezett ez ügyben Nagyváradra.

Délután 4 órakor a bibornok, a káptalanak négy megbizottja: Vinkler, Winterhalter, Zajnai és Széchényi kanonokok, Fetser szentszéki jegyző, Tóth István a terv készítője, és ifj. Rimanóczy Kálmán a székesegyházban tartottak értekezletet.

Hogy az oltár magasabban álljon és így a miséző papot a templom hajójából is láthassa a nép, a szentély a két püspöki stallumból kezdve 60 ctmrel fel lesz emelve. Maga az oltár tiszta carrarai márványból lesz, a templom stíljének megfelelőleg barok, renaissance motívumokkal.

Két nagyobb és két kisebb domborművü ba-relief kép lesz rajta. A nagyobbak közül az evangelium-oldali a pásztörök és három királyok imadását, az epistola-oldali a gyermek Jézust a templomban fogja ábrázolni; a két kisebb közül melyek az oltár-lap felett lesznek egyiknek tárgya az angyali üdvözet, másiknak Erzsébet látogatása lesz.

Az oltár két szélén két imádkozó angyal szobor lesz elhelyezve.

Az oltár mindkét oldalára két-két korporsó alakú, márvány ereklyetartó jön. A szentségtartó (tabernaculum) ajtója bronzból lesz, rajta szintén relief-kép: Izsák feláldozása.

A tabernaculum fölé márványoszlopon nyugvó félköríves sátor jön. A 6 gyertyatartó és a kánon-táblák rámaja bronzból lesz, valamennyi a stílnak megfelelő.

Ma lesz a költségvetés végleges revizálása; és annak megállapítása után a művész hozzá fog a főoltár készítéséhez.

* **Milenniumi bélyeg.** A kereskedelmi miniszterium elhatározta, hogy az ezredéves kiállítás tartamára új posta-bélyegeket hoz forgalomba, amelyre a kiállítási plakát-pályázaton díjat nyert szoboresportozat lesz rányomva. A csoportozat a vezéreket tünteti föl, amint Árpádot pajzsra emelik. Nevezetesebb alkalmakra postabélyegek kibocsátása nem új gondolat. Károly román király jubileuma napján árusítottak a nap emlékére készített bélyeget, ame-

lyet élelmes kereskedők hónapok mulva drága pénzen adták el a bélyeggyűjtőknek. Amerika fölfedezésének négyszázados emlékére egész éven át szintén ily emlék-postabélyegek voltak forgalomban, amelyek az új világrész nevezetesebb mozzanatait tüntették föl. Az eszme tehát nem új ugyan, de jó. Érdekességét azonban növelné, ha minden más-más értékű bélyeg ezredéves fennállásunknak más és más mozzanatát vagy alakját örökítené meg.

* Félíg meztelen, véres ember az utcán.

Tegnap délután három óra tájban a Nagy-Telki utcán fel a Szent-László-téren keresztül egy ing és kabát nélküli ember vértől elborítva sietett a rendőrség felé. Egyre azt kiabálta a nagy csoportba verődött kísérő tömegnek: Szilágyi a gazember meg akart gyilkolni! Kollmann rendőrbiztos előtt is ordított, mint egy vadállat és nem akart megmosakodni; hadd lássák mit tett vele az a Szilágyi János nevű koresmáros ott a külvároson. A véres ember különben Hét-községbe való. Tóth Györgynek hívják és volt fináncz, erdőőr és esendő. Ma — semmi. A katasztrófa úgy történt vele, hogy egy ostort akart elemelni a koresmárból. A koresmárodné észrevette és leszidta, Tóth ezt nem tudta elviselni és Szilágyinának a fejéhez vágta a boros üveget úgy hogy menten elborította a vér. Ezenkívül egy kövel is megütötte a szegény asszony mellét. Mikor mindezt megeselekedte, eltávozott a helyiségből. A kétségbeesett asszony sikoltozva beszaladt az urához, aki akkor ebéd utáni álmát aludta. A férj vérző nejtől értesült a történetekről; utánna futott Tóthnak és a nála volt bottal a fejét több helyen beverte. Ezenkívül letépte róla a kabátját, ingét. A sérültet a kórházba szállították és az esetről jelentést tesz a rendőrség az ügyészséghez.

* **Érdekes fogadás.** A mint említettük, Kaempff Róbert 37. gyalogezredbeli főhadnagy fogadott, hogy Nagyváradról 20 óra alatt elgyalogol az innen 105 kilométernyire fekvő nagyvadasi pusztára, Csanak János birtokára. A fogadást fényesen megnyerte, amennyiben május hó 31-én éjjel 11 óra 30 perczkor elindulván, június hó 1-én, azaz másnap délután 3 óra 45 perczkor megérkezett a nevezett tanyára; tehát 15 óra és 25 percz alatt, mely idő alatt 1 óra és 25 perczet töltött el pihenéssel. Vagyis tulajdonképpen 14 óra alatt tette meg a 105 kméter utat, s eszerint egy-egy kilométert 8 percz alatt tett meg. Test súlyából 2 klg. 60 dekát vesztett.

* **Károly István kir. herczeg életveszélyben.** Mint Brestből jelentik, a tengerészeti prefektus nagy ebédet adott az osztrák-magyar hajóraj tisztelőre. A vendégek, köztük Károly István kir. herczeg hajnali egy órakor gözdereglyére szállottak. Az új nagyon sötét volt, s alig tett a kis gözös száz méternyi utat, összeütközött az Abeille nevű francia hajóval. A gözös elsüllyedt, de a kir. herczegnek és tisztjeinek még elég korán sikerült az Abeille-ra menekülni, s más hajóval folytatták utjukat a part felé.

* **A száz forint örültje.** Pécsről írják, hogy pünkösdi másodnapján egy Sztopa nevű borbély beállított Walter kanonokhoz, és fenyegetések közt száz forintot kért válási czeleokra. A kanonok azonban nem vesztette el a fejét, a szomszéd szobába ment. A honnét telefonozott a rendőrségre. A gyorsan megjelent rendőrök megszabadították a kanonokot kelletlen vendégétől, a városházára kísérték, hol csakhamar kitünt, hogy örült és a száz forint a fixa ideája.

* **Új vasutak Szilágy- és Bihar megyében.** A szilágy-somlyó—margittai vasut engedmenyese — mint uekünk írják — több irányban nagyobb mozgalmat indított vasutépítés iránt. Legelőbb is két vonalat óhajtana kiépíteni: Szilágy-Somlyó és Margitta között, továbbá Szilágy-Somlyó és Csucs között. Az első vonal a nagykaroly—szilágy-somlyói és a székelyhid—margittai szárnyvonalakat kötné egybe, s így összekötte-

tést létesítene Szilágy megye és Bihar megye között. A vonal hosszúsága, a terv szerint, mintegy 58 kilométer, és Szilágy-Somlyóból kiindulva Zovány, Ipp, Széplak, Bártfaló, Felső-Ábrány helységeket érintené. A másik vonal Szilágy-Somlyóból dél felé vonulva Vársolc, Kraszna, Horváti, Pecsely és Boján községeken a Kraszna völgyében áthaladva Csucs állomásnál a Magyar Államvasutak kolozsvári vonalába torkollanék. E másik vonal hosszúsága 50 kilométer lesz. Az érdekelt-ség tekintélyes összegekkel támogatja a tervezőket, és ezért kilátás van a terv realizálására.

* Szivar és dohányárjegyzék 1849-ből.

Régen megmondattok, hogy semmi sem állandó. Így legkevésbé lehet esodálkozni azon, hogy a dohány és szivar ára, a mely manapság eltekintve attól, hogy a dohány és szivar veszekedett rossz, s rettenetesen drága is, megváltozik időközönként. A mi annyit jelent, hogy napról-napra drágább, s így természetes, rosszabb is lesz a dohány is, meg a szivar is. De hát ezt így végezték el nem ugyan az égiek, hanem az azokhoz közel álló mindenható miniszterek. A »Magyar Dohányújság« közlelbi száma érdekes árjegyzéket közöl 1849-ből, a mikor tudvalegyleg épp úgy füstöltek már a halandók, mint manapság. A terjedelmes árjegyzékben azt látjuk, hogy a belföldi szivarok legdrágábbja akkor a Virginia volt, a melynek ezere 15 frtba került. A külföldiek közül legdrágább volt a regalia, melynek ezerért 120 frtot fizettek. A belföldi legolcsóbb szivar a fiumei volt, a melynek ezerért 4 frtot adták, a külföldiek legolcsóbbjairt 12 frtot fizettek. Azóta 46 esztendő múlt el, s bizony nagyot fordult az idő kereke. Az emberek rosszabb és drágább szivarokat szívnak a magyar kormány dicsőségére.

* **Ártézi kut a körösparti korzón.** Rimánóczy Kálmán még másfél évvel ezelőtt engedélyt kért a városi tanástól arra nézve, hogy a fürdője előtti körösparton egy ártézi kutat furhasson, melyből tiszta, egészséges vízzel láthassa el a fürdőtelepet. Tehnap reggel igénybe vette az engedélyt és hozzáfogtak a hatalmas kut furásához. A munkálatot sokan megbámulták és el sem tudták képzelni, hogy min törheti újra a fejét az a népszerű vállalkozó szellem, akinek Nagyvárad szépítése körül tagadhatatlanul érdemei vannak.

* **Ékszerlopás fényes nappal.** Már megint ékszereket loptak el a szobából és a gyuanu nem képes határozott alakot ölteni itt sem. Az áldás-utcai Giraud-házban lakó Tomka József pénzügyi titkártól lopták el tegnap reggel kettős fedelű aranyóráját, aranylánczát, gyűrűjét, melyben »1893. okt. 11« véset van. Az antik, értékes gyűrű hét briliántból van szerkesztve és egy rózsát ábrázol. A rendőrség erősen fáradozik, hogy a tettest megkeritse; de lesz-e eredménye?

* **Szerencsétlenség a francia miniszterelnök családjában.** Ribot miniszterelnöknek Calaisban lakó testvére, Lambergné, szörnyű módon halt meg. Fiának és több rokonának kíséretében kikocsizott a városból. A kocsit éppen akkor ért a vasúti sinekhez, a mikor a pályán egy vonat közeledett, Lambergné ijedtében kiugrott a kocsiból, de olyan szerencsétlenül, hogy éppen a robogó vonat elé esett, a mely testét egészen összeszaggatta.

* **Egy ismerősünk családi ünnepe.** Sávél Kálmán kuriai bíró, a pécsi királyi törvényszék elnöke és felesége, született Szabó Irma, a napokban ünnepelték meg családi körben esküvőjüknek huszonötödik évfordulóját.

* **Felozlatással fenyegetett községtanács.** Békés megye közgyűlései már többször elrendelték, hogy Békés-Gyulán néhány új hivatalt kell szervezni. A községi képviselőtestület azonban a szervezésnek alhatatosan ellene volt, miért is a közlelbi megyei közgyűlés kimondotta, hogy a községi képviselőtet fel fogja oszlattatni, ha a kérdéses hivatalokat záros határidőn belül fel nem állítja Békés-Gyula városa.

* **Öngyilkos-jelölt kerestetik.** A pancsovai kapitányi hivatal táviratilag kereste meg a nagyvárad rendőrséget, hogy állítólag a mi városunkba utazott Henczel Miklós díjnokot, ki hátrahagyott levele szerint öngyilkosságot akar elkövetni, tartóztassa le. Igaz, hogy az életuntak mostanában gyakran szerencsétlettek bennünket, azonban Henczel ur, legalább a rendőri nyomozat szerint, nem érkezett meg Nagyváradra.

* **Szenzációs öngyilkosság.** Szász Károly és Szász Domokos ref. püspökök testvére, Szász Gyula, a pécsi kataszteri hivatal vezetője a budai külvárosi temetőben több év előtt elhunyt felesége sírjánál revolverrel halántékon lötte magát és szörnyet halt. Szász Gyula már hosszabb idő óta anyagi gondokkal küzdött, mert jövedelméből nagy családját rangjához méltóan eltartani nem tudta.

* **Kitüntetett közkatoná.** Még a mult évben történt Komáromban, hogy kutatás közben a kipárolgó szengáz által elbódítva néhány munkás a mélységbe zuhant. Turó Pál közlegény a cs. és kir. 48-ik gyalogezredben, saját élete kockázatásával leereszkedett a kutba, hogy a munkásokat megmentse. Ez ugyan nem sikerült neki, mert a kut mélyében már csak élettelen embereket talált, ez a körülmény azonban mit sem vont le a derék közbaka érdeméből, melyért neki a király az ezüst érdemkeresztet adományozta. Most volt az érdemkereszt ünnepélyes átadása a nagykanizsai laktanyában, mert időközben a 14-ik századot Nagykanizsára helyezték. Krizmanics százados, zászlóaljparancsnok szép beszéd kíséretében tüzte mellére a kitüntetettnek az érdemkeresztet a kivonult díszszázad pedig tisztelgett előtte.

* **Érdekes vendégünk.** Diósiné-Handel Berta, a budapesti m. kir. operaház kedvelt művésznője tegnap este Nagyváradra érkezett, hogy szabadságidejének egy részét rokonai körében töltsse. Úgy tudjuk, hogy Leszkay színigazgató műsorában néhány opera is fel van véve. Jó lenne, ha a színigazgató ur fölkérné a művésznőt egy pár vendégszereplésre, mert míg egyrészt telt házakra számíthatna, másrészt alkalmat nyujtana Diósiné-Handel Berta urnőnek arra, hogy magát, illetve szép tehetségét bemutatassa a nagyvárad közönségnek, melyhez széles körben rokonai és barátinói kötelékek fűzik.

* **Névváltoztatások.** A belügyminiszter Klein Joachim és fia Andor, továbbá Klein Bernát nagyvárad illetőségű lakosok vezetéknevének »Korda«-ra, — Neuman Mihály s kiskoru gyermekei nvárad illetőségű lakosok vezetéknevének »Schlesinger Adolf, Aladár és Jenő nvárad illetőségű lakosok vezetéknevének »Sipos«-ra kért átváltoztatását megengedte.

* **APRÓ HIREK. A király Grácban.** Mint Gráczból telegrafálják, ő felsége megnyitotta az új országos muzeumot. Gróf Attems tartományi főnök beszédére ő felsége hosszabb beszéddel válaszolt. — **Letartóztatott bankár.** K. Manó fővárosi bankárt a rendőrség letartóztatta egy nő feljelentésére, a kitől a panasz szerint 15.000 forintot sikkasztott el. A rendőrség egész éjjel folytatta a bankház könyveinek vizsgálatát. — **Ferencz Salvator főherczeg a német hadgyakorlatokon.** Vilmos német császár Ferencz Salvator főherczeget, a király vejét az egyes katonai gyakorlatokra Potsdamba meghívta. A főherczeg legközelebb engedve a hívásnak, Potsdamba utazik. — **Nagy alapítványok.** Radics Pál szőregi plébános az afrikai misszióknak 10.000 forintos, az ázsiai misszióknak pedig 4000 forintos alapítványt tett s 1000 forintot küldött a szentsírnak, 5000 forintot pedig Péterfillérként Rómába.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskó-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskó felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fűrdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fűrdőbe 6-40*, 8-39, 2-05* 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

TANÜGY.

Értesítés

A nagyváradai sz. Orsolyazárda iskoláiban tartandó zárvizsgálatok sorrendje az 1894/95. tanévben:

A tanítóképezde III-ad évi folyamán június 11-én.

A polgári-iskola IV-ik osztályában június 14-én.

A polgári-iskola III-ik osztályában június 15-én.

A népiskolai polgári-iskola I—II. és a belső neveldei polgári-iskola I—II. osztályában június 17-én.

A népiskola elemi IV. és a belső nevelde III—IV. osztályában június 18-án.

A népiskola elemi III. és a belső nevelde I—II. osztályában június 19-én.

A népiskola I. és II. osztályában június 20-án.

A vizsgálatok naponként reggel nyolcz órakor veszik kezdetüket.

Te Deum június 29-én.

Értesítés.

A községi iskolaszék 25—1895. sz. határozatából folyólag az idej záró vizsgálatok határ-idejéül:

I. az olasz-i elemi leányiskola I. osztályára nézve a f. évi június hó 18-ik,

II. az újvárosi elemi leányiskola I. osztályára nézve a f. évi június hó 19-ik, — és

III. a váraljai elemi leányiskola I. osztályára nézve a f. évi június hó 20-ik napjait ezennel kitűzván, erről az érdekelt szülőket és gyámokat oly hozzáadással értesitem, hogy a vizsgálatok az illető iskolai helyiségekben a kitűzött napokon mindenkor d. e. 8 órakor fognak megkezdeni.

Nagyvárad, 1895. évi június hó 5-én.

Ragány János,
elnök.

IRODALOM.

— Az „Armenia“ című magyar-örmény havi szemlének folyó évi júniusi füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg: Pap Tódorné Kerekes Emilia (arczképpel). Szongott Kristóftól. Levél Délamerikából. Czetz Jánostól. Szászün. A gefii hegyen. Párfáfrán költeménye, Simay Gergelytől. Örményország őstörténetéből. A váni ékiratok, dr. Molnár Antaltól. Hogyan készül a chádájégh (bábakalács)? Pap Tódorné Kerekes Emiliától. A Lunka mélyében, költemény, Szilak Rózától. A magyar-örmény nemes családok czimeslevelei, XVIII. Közzéteszi dr. Temesváry János. Szamosujvár irásban és képekben. Könyvismertetés, I. With Antaltól. Kisebb közlemények. Irodalom és művészet. Közgazdasági élet. Mi újság az örmény világban?

Megrendelési felhívás.

A bibliának úgy tanulmányozásánál, mint tanításánál tapasztalhatjuk igen nagy szükségét és hasznát Palesztina földrajzának. A szent föld helyrajzában való tájékozás sokkal élénkebb teszi a szent történet megértését; a szent föld természeti és egyéb

sajátságainak ismerése a leggyakrabban okvetlenül szükséges arra, hogy a bibliának némely helyeit megértsük és magyarázni tudjuk.

Ezen eszmétől vezéreltetve magán és iskolai használatra „Palesztina hajdan és most“ című munkát szerkesztettem.

Művem a régiebb viszonyokon kívül az újabb viszonyokat is festi; a bibliai vonatkozásokon kívül a történelmiekre is gondot fordít. Még a legújabb jelen adatait is közli. A magyar vonatkozású dolgokat is figyelembe veszi. A földrajz irás újabb módorában van összeállítva.

A biblia sikeres tanításához okvetlenül szükséges, ha nem is beelmézés végett, de legalább mellékolvasmány gyanánt; még a közönséges földrajz és történet tanulásánál is előnyösen használható.

Középközlők, polgáriszkolák és képezdéknek segédkönyvnek való; biblia tanításával foglalkozóknak (hittanároknak és papnövevényeknek) nélkülözhetlen. Mint magán olvasmány is önállóan hasznos mű.

A műhöz mellékelt színes térkép a maga nemében a legtekélyesebb és a legújabb technika vívmánya.

A mű ára csak 30 kr. Kapható a szerzőnél vagy kiadónál (Reizer János könyvkereskedése) Szentmáron.

Érdeklődők sziveskedjenek bevezetés czéljából mutatvány-példányt kérni.

Szentmárt, — —

Bagossy Bertalan,
püspöki szertartó.

EGYLET.

Meghívás.

A »Nagyvárad Vadászársaság« tagjait van szerencsém a f. évi június hó 20-án délután 5 órakor társulati pénztáros Baranyi Zsigmond ur lakásán (Széchenyi-tér, börtön épület) tartandó évi rendes közgyűlésre tisztelettel meghívni.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az évi számadások megvizsgálása feletti válaszmányi jelentés.

2. A vadászatnak a várad-olasz földeken az eddigittől eltérő módon leendő gyakorlása iránti, valamint egyéb a tagok közvetlen tudomására hozandó válaszmányi intézkedések.

3. A jövő évben lejáró társasági időtartam folytán szükségessé váló intézkedések a társaság újabb 6 évi tartamra való megalakítása vagy feloszlatása tárgyában.

4. A tagok esetleges önálló indítványai, melyek azonban az alapszabályok 10-ik §-ának utolsó bekezdése szerint a közgyűlés napját megelőzőleg legalább 3 nappal a válaszmányi bejelentendők.

Nagyvárad, 1895. június 7-én.

Rádl Ödön,
társ. elnök.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Pénteken: Szókimondó asszonyosság. (Madame Sans-Géne) harmadszor.

Szombat: Faust. Opera.

Vasárnap: Brankovics György. — Este: A piros bugyelláris.

Madame sans Géne.

A kassza darabnak kikiáltott színmű mai ismétlése beigazolta a direktor reményeit, a mennyiben az igen hálás közönség ismét megtöltötte a házat. Am sirassák az ideális aesthetika hirdetői a régi jó időket, annyi bizonyos, hogy ma a közönségnek a Sans Géne vagy hát mivel annyi fordítását ajánlották ennek a czimnek, próbáljuk hát jól magyarul mondani: az »u n z s e n i r t« hang tetszik, a mely tegnap este is annyi tapsvihart idézett elő.

A mi a szereplőket illeti, a megelőző szereposztás ma is fényesen bevált. Della B a l a s s a, G á l, H u n y a d i és A n g y a l l k a tegnapelőtti babérjaikon meg nem nyugodva tegnap újakat igyekeztek szerezni, a mi nekik teljesen sikerült is.

REGENY-CSARNOK.

Későn.

Robinson F. W. után: M. J.

I.

A »Grandisonház« valamikor szebb napokat élt és előkelő társaságok jöttek össze termeiben.

A híres klasszikus hangversenyek, melyeket ez épületben tartottak, ide csalogatták a felsőbb és legfelsőbb köröket s a »bon ton«-hoz tartozott a Grandisonházat fölkeresni. De ez már régen, régen oda van. Az előkelő világ mindjobban elhuzódott innen s a belsőbb városrészben emelkedő elegáns kinézésű hangversenytermek feledésbe borították a Grandison házat. A szegényes külsejű régi divatu épület ott, a frisk-utczában mindjobban hanyatlott ép ugy, mint az egész környék, melyben állott.

De teljes feledésbe sosem merült. Csak különféle átváltozásokon ment át és fölváltva volt diorámának, műkedvelők színházának, balletiskolának és dalcsarnoknak használva. Minden bérlője megbukott, míg végre egy Smiles nevű uri ember táncztermet rendezett be benne, melyet azután a lapokban a következő sokat mondó czímen hirdettetett: »Smiles táncz-akadémiája.« Neki is sok nehézséggel kellett eleinte megküzdeni, mert az egész környékben telve voltak az emberek előítélettel és ellen-szenvvel az egykor oly előkelő Grandisonház iránt. De mivel Smiles nem veszté el türelmét és bátorságát, a tánczkezdő kézművesek, divatárusnők, szabónők, virágárusleánykák és más hasonlók lassankint egészen megszokták, hogy hetenkint háromszor ebben a nagy teremben áldozzanak Terpsichorenak. E teremben nagyon zártkörű társaság forgott, mert csak egész évi előfizetőnek volt szabad vendéget bevezetni, aki azután nyolcz pence belépti díj lefizetése után jogot nyert arra, hogy egész éjen át kénye-kevedve szerint kitanézolja magát. Smiles minden lehetőet elkövetett, hogy »Akadémiáját« tisztán tartsa a nem oda való, kelleetlen elemektől. Minden nagyon szerényen ment ott. A lármás tréfák, hangos kacaj, szemtelen, kihívó magaviselet, teljesen ki voltak küszöbölve. Teljes joggal állithatták a törzsvendégek, hogy a munkásosztály szerény ifjai sehol oly jól nem tölthetik el idejüket s oly könnyen nem köthetnek oltárhoz vezető szerelmi viszonyokat mint itt.

Ápril hóban egy kedden este nagy fel-tűnést keltett két fiatal ember megjelenése. Kik az ajtónak támaszkodva hosszan szemlélték a bálteremben nyüzsögő tarka tömeget vajjon kik lehetnek ezek?

— Piperkőczők! — suttozták egymás között a leánykák.

— Felfuvalkodott uracsok! — mormolák a fiatal emberek és mindannyian görbe szemekkel nézték a jövevényeket.

— Különös egy társaság ez! — jegyzé meg az idegenek közül az idősebb, egy komoly, majdnem szigorú kinézésű s 25 év körül járó ifju. — Mit gondolsz, nem volna jó, elmenni már innen Frank?

— Várj még egy pillanatig, Dudley. Hyesmit nem láthatunk minden nap! — kéré kísézője, egy csinos fiatal ember, kinek arcza a bortól kissé neki pirulva elárulta, hogy a két barát csak most hagyhatta ott a jó vacsorát.

— Különös igazán, hogy a könnyelmű emberek mily könnyen képesek szórakozni, — szólt Dudley röviden.

— Én nem vagyok könnyelmű!

— Fialat vagy, barátom, és az élet mámorossá tesz.

— Minő osztályhoz tartozhatnak e táncz-lók? — kérdé Frank elgondolkozva.

— Munkások — vasárnapi öltözékben.

— Tisztességesek?

— Azt hiszem igen — legalább is nagy részük.

— A leányok türhetők s a fiuk csodálatra méltók, — mormolá az ifjabb.

— Ugy talárod? — kérdé Dudley unatkozva. — S meddig akarsz még itt maradni?

— Csak egy negyedóraig még, ha nincs ellenvetésed. Utóvégre ez is egy neme a kalandoknak.

— Amint akard! Én addig benézek az étterembe; azt hiszem nem fog ártani, ha egy üveg bort lehajtok.

— Maradj inkább itt és nézd a tánczókat, — szolt Frank, kit az előtte feltárló kép nagyon lebilincselni látszott. — Istenemre, ezek pompásul mulatnak! Mily jó is annak, ki ily megelégedett lehet! Ha a szép özvegy lady Barablaides bennünket itt látna! Mi?

Dudley nevetett és jókedvűen tért be a táncsterem mellett fekvő kis szobába, mely különben nagyon szegényes kinézéssel bírt. Nehány alacsony asztal, melyen narancs és süteménnyel telt kosarak állottak, a háttérben egy kis buffet, hol theát, kávét és limonádét árultak, és két tucat szék képezte az egész berendezést. Dudley helyet foglalt egy asztalnál, bort és seltervizet rendelt magának s azután unatkozó tekintettel nézett szét a szobában. Tekintete a szomszéd asztalnál ülő szerelmes párra esett, kik épen akkor czivódtak össze valami fölött.

A szerelmesek heves szavakat váltottak s ugy látszott egész czivódásuk féltékenységből eredt.

— Már tegnap is kértelek, hogy ne tánczolj velem, — szolt a férfi bosszusan.

— Mond hát, mit kellett volna tennem?

— Várnod kellett volna reám, Sef!

— Vártam is, amíg csak tehettem, — de te igazán lehetetlenséget kívánsz tőlem. Azt akard, hogy a táncz alatt ülve maradjak, — felelt a leány hevesen. — Ha csakugyan azt akartad, hogy tánczosnód legyek, kissé jobban is siethettél volna!

— Tudod, hogy nem hagyhatom ott az üzletet, míg az öreg meg nem engedi, — kiáltott a férfi mindinkább bosszankodva. — Különben teljesen felesleges ostobaságokra vesztegetni a szót?

— Ostobaságokra? — kérdé a leányka sértődötten.

Folyt. köv.

T Á V I R A T O K.

A delegációk ülése.

Budapest, június 6. (Saját tud. táv.) Ma délután 3 és fél óraker nyílt meg az osztrák delegáció ülése, melyen Hauswirth apát foglalta el a korelnöki széket, 59 szavazat közül 41-el Lobkowitz Ferdinánd herceg választatott meg elnöknek, ki a delegációhoz intézett beszédében megemlékezett Albrecht főhercegről és a delegáció részvénytílvánítását jegyzőkönyvbe iktatni indítványozta. Majd Kálnoky érdemeit méltatva az új külügyminisztert abban a reményben, hogy elődjének szellemében fog működni, biztosítja a delegáció bizalmáról. — A megejtett alelnök választások után Goluchowszky beterjeszti a közös költségvetést és bejelenti, hogy a király szombaton fogadja a delegáció tagjait.

A magyar delegációt 5 óraker nyitotta meg Nákó Kálmán gróf, mint korelnök. Az ülésen jelen voltak a magyar kormány részéről: Bánffy, Fejérváry és Jósika bárók. Elnökké egyhangulag Andrássy Aladár grófot választották, a ki üdvözlő beszédében szintén megemlékezett az elhunyt Albrecht főhercegről, majd Kálnoky gróf lemondását említi föl, aki »magával vitte a magyar nemzet elismerését azon politikájáért, melylyel sikerült az európai béke fönntartását előmozdítani.« Nem megy bele a lemondásra vezető okok tárgyalásába! de nem is hallgathatja el, hogy »a monarchiának a Balkán részeken folytatott politikája a

magyar érdekeknek teljes egészében meg nem felelt.« Abban a reményben üdvözlö az új külügyminisztert, hogy neki volt alkalmá a magyar érdekek kívánalmait a Balkánra vonatkozólag megismerni.

Alelnöknek ezután megválasztották: Széll Kálmánt, jegyzökké Hegedüs Sándort, Münnich Aurélt és Cziráky Antal grófot.

Végül a bizottságok megválasztására került a sor.

Feltűnt, hogy az ellenzéki delegátusok közül senki sem volt jelen.

A király Bécsben.

Budapest, június 6. (Saját tud. táv.) Ő Felsege ma reggel 5 óra 25 perczkor Gráczból Bécsbe visszaérkezett. — A stájer tart. helytartó Gráczban közé teszi a király leiratát, melyben a meleg fogadtatásért legmagasabb örömet fejezi ki. — Feltűnő a leiratnak szokatlanul kegyes és szívélyes hangja.

A király jótékonyága.

Budapest, június 6. (Saját tud. táv.) Gráczból jelentik, hogy király ő Felsege a gráci szegényeknek 1400 forintot, a menza akadémiának 500 forintot, más jótékony intézeteknek pedig 1200 frtot adományozott.

A közös költségek.

Budapest, június 6. (Saját tud. táv.) A delegációkban előterjesztett közös költségvetési előirányzatok főbb tételei a következők. Külügyminiszterium összesen kiad.: 3.910.700 frt. Hadügyi rendes kiadások (tengerészettel együtt) 132.679,102 frt; rendkívüliek: 17.560.859 frt. — Nyugdíjak: 2.068,250 forint stb. **Összes közös kiadások: 156.281,463 forint.** A levonások után esik Magyarországra (30%): 30.738,331 frt 51 kr.

Sajtó-pör.

Budapest, június 6. (Saját tud. táv.) A helybeli esküdtszék ma tárgyalta a »Népszava« sajtópörét, melyet a hódmezővásárhelyi szociálisták elítéltetése alkalmával közölt cikke miatt indított ellene az ügyészség. A vádlott, Grossmann Hugó izr. vallásu esztergályossegéd nem jelenvén meg az esküdtek távolléte daczára egyhangulag bünösnek találták. Ennek következtében a bíróság 4 hónapi fegyházra és 50 forint pénzbírságra ítélte.

Zászló-sértés.

Budapest, június 6. (Saj. tud. táv.) Gráczból távirják, hogy Trompus, a 47-ik gyalog-ezred szláv eredetű főhadnagya házigazdájának megizente, hogy ő Felsege megérkezése alkalmára kitűzött német zászlót távolítsa el, mert különben ő (a főhadnagy) lefogja tépni. A házi úr eleinte vonakodott; de később a főhadnagy inzultálása következtében levonta a zászlót és a tisztet följelentette.

Angol hadihajók.

Budapest június 6. (Saját tud. táv.) A »Times« jelenti, hogy a »Rainbow« Hongkongból Formoza szigetére indult. A »Pique« nevű czirkáló pedig Dzsiddáhba érkezett.

A szerb válság.

Budapest, június 6. (Saját tud. táv.) A radikális lapok által közzétett híresztelést, mely szerint az ügyek vezetését koalíciós miniszterium venné át Simics, bécsi követtel az élén, — kormány körökben valótlannak mondják.

Közgazdaság.

Sertésbeviteli tilalom. A szász kir. belügyminiszter az élő sertéseknek Szászországba való bevitelét további intézkedésig teljesen betiltotta.

A marharakodás és az állatorvos véleménye. A földmívelési miniszter az egyes vasuti kocsikra rakható szarvasmarhák száma tekintetében újabb rendeletet adott ki. E szerint a rakodónál alkalmazott szakértő állatorvosok az elszállításra szánt és általuk megvizsgált állatok hizási állapotát és természetét a marhaleveleken megjelölni s ennek alapján a rakodásnál közreműködő vasuti közeg a kocsirakodás területéhez képest azt illető kocsiba rakható állatok számát meghatározni köteles. Ha az egyes vasuti intézetek különleges berendezetű szarvasmarha-szállító vasuti kocsikat szándékoznak forgalomba hozni, azoknak tervei, a rakodás megengedhető mérvének megállapítása végett a miniszterhez bemutatandók. Ezen rendelet folyó évi július 1-én lép életbe.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. június 5.

Budapest, június 5. I. Készárüzlet. A külföldi tőzsdék lanyhalága folytán malmaink ma nagyon tartózkodók voltak, a kínálat mérsékelt de sürgős volt és lanya.

Idegen búzában nem volt forgalom.

Rozs irányzata lanya, az árak 10 krral csökkentek, elkeltő .15—6.25 frton Budapesten.

Tengeri irányzata szintén lanya, az árak csekély forgalom mellett 10krral olesőbbodtak.

Árpa irányzata és ára változatlan.

Zab irányzata szilárdnak mondható, a mit a csekély felhozatal tesz érthetővé.

II. Határidőület. Amerika ma 1 és fél centnyi árhanyatlást jelentett, mely körülmény piacunkra nagyon lehungolóan hatott, azonkívül nagyobb eladási megbízások érkeztek, melyek az irányzatot teljesen elnyitották, buza 10—12 krral, rozs 13—14 krral olesőbbodott, zab esőhiányra változatlan maradt.

Délután Berlin 2 és fél márknyi visszaesést jelentett minek folytán és a béza különösen a rozs ára folytonosan hanyatlott.

Előfordult kötések: buza júniusra 7.37—7.43 frt, buza őszre 7.36—7.46 forinton, rozs őszre 6.32—6.48 frt, tengeri júniusra 6.52—6.64 forinton, tengeri július—augusztusra 6.59—6.72 frt, zab őszre 6.10—6.11 frt, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 10.70—10.85 forinton.

Zárlatkor maradt: buza júniusra 7.36—7.31 forinton, buza őszre 7.37—7.38 frton, rozs őszre 6.32—6.34 frton, tengeri júniusra 6.54—6.55 frton, tengeri július—augusztusra 6.60—6.61 frton, zab őszre 6.10—6.11 frton, káposzta-repcze augusztusra—szeptemberre 10.70—10.80 forinton.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. június 6-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	123.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.—
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	136.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	103.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	124.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	—	—	148.50
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	122.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	—	1074.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	491.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	404.30
Osztrák-magyar államvasuti részvény	—	—	—	—	439.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	960.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	59.20
London vista	—	—	—	—	121.40
Paris vista	—	—	—	—	48.10
20 márkás arany	—	—	—	—	11.26

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 37-ik szám.
Páratlan.II. Kis bérlet 17-ik szám
Páratlan.

Pénteken, 1895. június hó 7-én.

Harmadszor:

Szókimondó asszonyság.

(Madame Sans-Gêne).

Színmű 1 előjáték és 3 felvonásban. Irta: Sardou Viktor. Fáy J. Béla és Makó Lajos.

Az előjáték.

SZEMÉLYEK:

Hübsher Kata, mosóné	—	—	Delli Emma.
Lefévre, örmester	—	—	Hunyady József.
Neipperg gróf	—	—	Tompa.
Fouché	—	—	Balassa.
Toinon,	} mosóleányok	—	H. Körösi Juci.
La Roussette,		—	Szabó Lászlóné.
Julie	—	—	Rónai Rózi.
Vinaigre dobos, nemzetőr	—	—	Déri Béla.
Vabontrian, nemzetőr	—	—	Bánáti Ede.
Bissout nemzetőr	—	—	Kassai Győző.
Joheoeur nemzetőr	—	—	Abay.
Mathurin, tanoncz	—	—	Zách Juliska.
Gyógyszerész	—	—	Eötvös.
Fodrász	—	—	Nagy.
Kapus	—	—	Szalay.
1-ső szomszédnő	—	—	Dériné.
2-ik szomszédnő	—	—	Ajtainé.

Tüzérek, nemzetőrök, nép. Történi 1792. aug. hó 10-én.

A színmű

Napoleon	—	—	Gál Gyula.
Mária Luiza, neje	—	—	Szabóné.
Lefévre, marchal danzigi herceg	—	—	Hunyady.
Katrin neje, a danzigi hercegné	—	—	Delli E.
Fouché, otrantói herceg	—	—	Balassa.
Mária Karolina, nápolyi királyné	—	—	Angyal I.
Eliz, hercegnő	—	—	R.-székiné.
Neipperg gróf	—	—	Tompa.
Szavari, rendőrminiszter, rovigéi herceg	—	—	Bács K.
Depreaux, táncmester	—	—	Fóris P.

Segéditztek, kamarások, udvariak, szolgál. Történi a Kompienyi kastélyban 1811. szept. havában.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 órakor.

Holnap szombaton 1895. június 8-án két előadás.

Délután fél 4 órakor népelőadás, felére leszállított hely-
árakkal. Bérletszűnetben.

ALBUS tanár vendégjátéka:

»Kosmos«

Óriási villamos képmutatványok.

Este fél 8 órakor, rendes helyárrakkal, bérletfolyamban.

F A U S T.

Opera.

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József

pincészetéből saját termésű érme-
léki borok palaczkokban, valamint
hordóban eladók. Bővebb tudósítást
és árjegyzéket ad a számtartói
hivatal Székelyhidon (Biharm.)

(137) 9—30

A Japáni arczcrème hetenként frissen készül!

A DÖRY-féle

Migrän-szer,
Japáni arczcrème,
Japáni rizsszappan,
Japáni hajnövesztőidegfejfájás ellen 1889. párizsi kiállításon kitün-
tetve, teljesen ártalmatlan sókból van összetéve,
egyedüli szer, mely gyökeresen gyógyítja az ideg-
főfájást; ára 1 frt. Kapható minden gyógytárban.
Japáni arczcrème: szeplő, májfolt, bőrvörösség,
bőratkák, kiütések ellen bámulatos hatása, tel-
jesen ártalmatlan, új szépítő szer. Nagyobb tégely
ára 50 kr., kisebb 25 kr.Japáni rizsszappan tiszta rizsből készül, az
arczbőr és kezek ráncosodása ellen; finomító ha-
tása már egyszeri használat után észlelhető. Ára
50 kr., kis szappan-minta 10 kr.Japáni hajnövesztő néhányszori használat
után a haj, szakál, bajusz vagy szemöldök ki-
hullását teljesen szünteti, őszülést megakadályoz
viszketegséget a test bármely részén azonnal el-
mulaszt; ára nagy tégely 60 kr., kis tégely 35 kr.E kitűnő szerek Janky Antal, Kádár és Kiss, valamint Benkő Kálmán urak üzleteiben kaphatók.
Postai megrendelések Döry Mihály gyógyszerészhez intézendők Nagyváradon, Szt.-János-
utca 327. szám alatt.
(149) 1—1Japáni arczcrème, Rizsszappan, Hajnövesztő
Gyártja egyedül Döry Mihály, gyógyszerész, Nagyváradon.

tehát nem avasodhatik meg!

Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett!

Végeladás!

Felhívjuk a nagyérdemű vevőközönség figyelmét azon körülményre,
miszerint a helybeli piaczon, a **Deutsch K. I.**-féle házban levő
üzletünkben rendezett

VÉGELADÁS

már csak június 15-ig tart.

Dús választékban vannak még raktárunkon: *vásznak, asztal- és fehérneműek, férfi- és női
ruhaszövetek, függönyök, ágy- és asztalterítők, butorszövetek* stb., melyek

mélyen leszállított árak

mellett adatnak el.

KUNZ JÓZSEF ÉS TÁRSA

(139) 8—15

NAGYVÁRAD, Szent-László-tér.

Állványok eladók

Kunz József és Társa cég

Szent-László-tér,

DEUTSCH K. I.-féle házban levő üzletben.

Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett!